

THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

KUNGL.
VETENSKAPS-
AKADEMIEN

Kungl. Vetenskapsakademien har beslutat utdela Sveriges
Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels
minne 2022 "för forskning om banker och finanskriser"
till **Ben S. Bernanke**, **Douglas W. Diamond** och **Philip H. Dybvig**.

Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2022

Så kan banker hjälpa eller stjälpa ekonomin

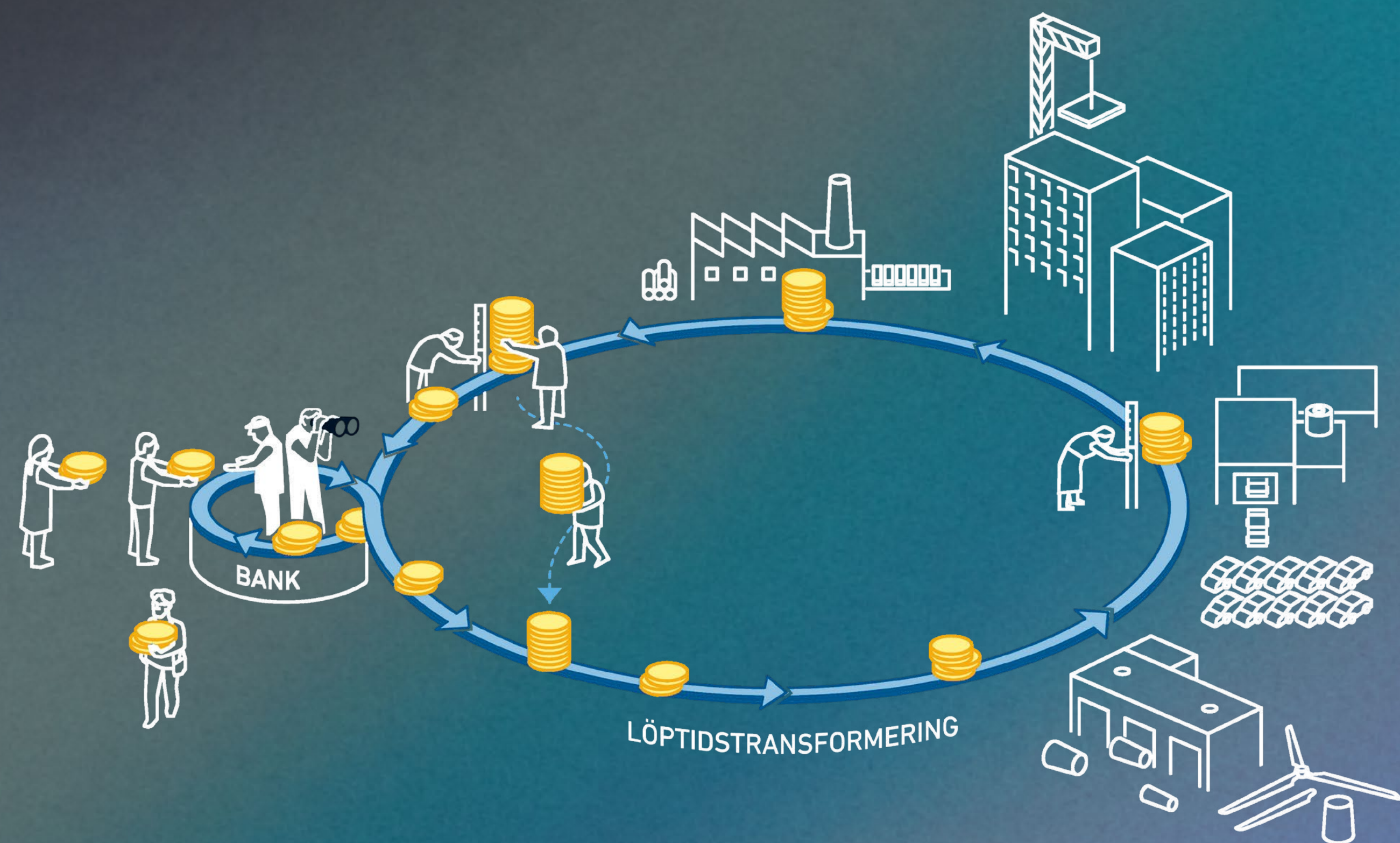
Depressionen på 1930-talet lamslog världens ekonomier under många
år och fick enorma konsekvenser för samhället. Vi har hanterat senare
finanskriser bättre, med hjälp av insikter från årets ekonomipristagare:
Ben Bernanke, **Douglas Diamond** och **Philip Dybvig**.

När vi sparar pengar vill vi gärna kunna komma
åt dem snabbt, till exempel när vi får en oväntad
utgift. När vi lånar pengar, å andra sidan,
vill vi gärna kunna betala tillbaka långsamt.
Douglas Diamond och Philip Dybvig visade vilka
teoretiska antaganden som behöver gälla för
att en vanlig bank ska vara den bästa möjliga
lösningen på detta problem.

Banken ger alla sparare ständig tillgång till
sina pengar, trots att en stor andel av sparmedlen
lånas ut till långsiktiga investeringar. Att
spararna kan ta ut sina pengar när de vill, trots
att deras insättningar finansierar långsiktiga

projekt, kallas för *löptidstransformering*. Detta
arrangemang kan leda till en *god jämvikt*, där
varje sparare kan lita på att pengarna går att
ta ut när som helst, men bara de som faktiskt
behöver sina pengar tar ut dem.

Tyvärr visar det sig att vanliga banker också
skapar förutsättningar för en *dålig jämvikt*,
där spararna inte längre litar på att pengarna
är säkra på banken. Då finns risken att alla
börjar ta ut sina besparingar samtidigt i en
bankrusning. Därför behövs offentliga åtgärder
för att öka stabiliteten i banksystemet.

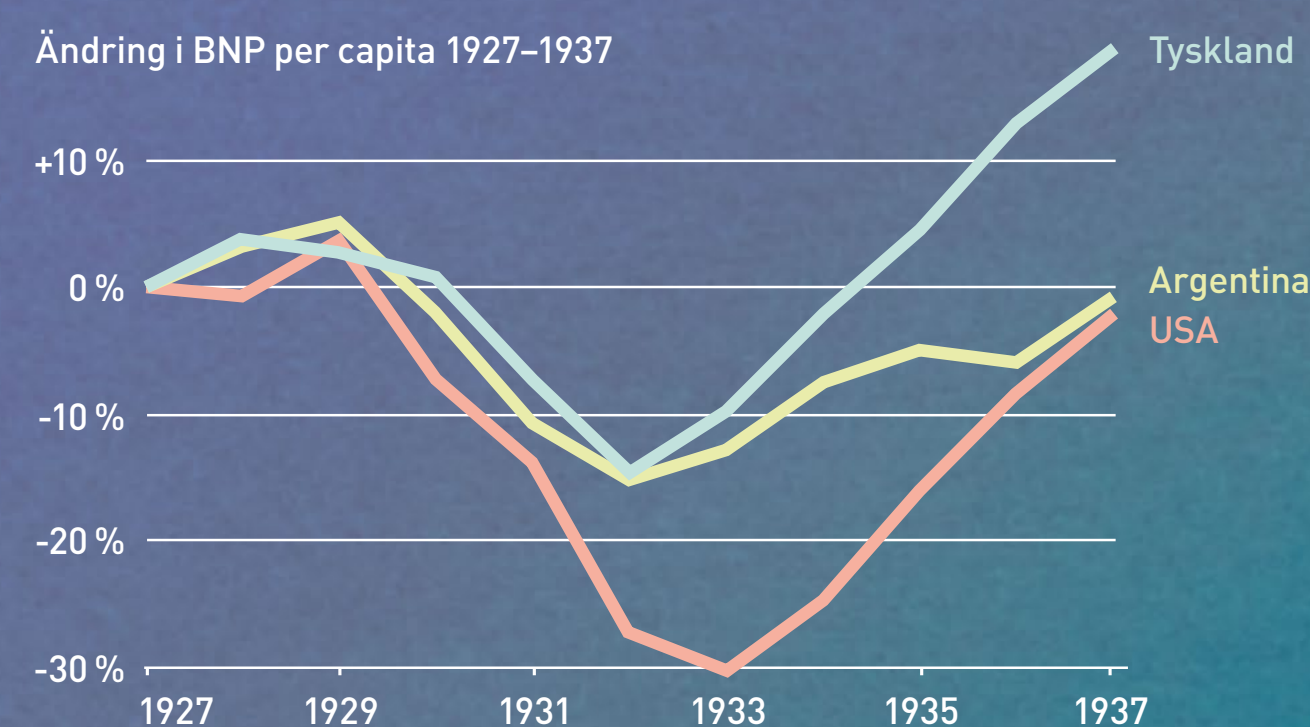

Bankrusning

Om många sparare tappar förtroendet för sin
bank och skyndar dit samtidigt för att ta ut sina
pengar är risken att banken kollapsar. Sådana
händelser kan förebyggas genom statliga
insättningsgarantier och beredskap för *nödlån*
till krisande banker.

Global kris

Ben Bernanke analyserade data från 1930-
talets globala depression. Han kunde visa hur
kollapsen i banksystemet var förklaringen till
att den ekonomiska nedgången inte bara blev
mycket djup utan också mycket långvarig.
En ganska normal lågkonjunktur gick över i en
bankkris på grund av bankrusningar. Efter det
blev det svårt att få banklån, vilket försämrade
möjligheterna för företag att finansiera sina
investeringar. Det ledde även till stora finansiella
problem för jordbrukare och vanliga hushåll.
Resultatet blev den moderna historiens värsta
ekonomiska kris.

Källa: Maddison Project Database 2020 (Bolt and van Zanden 2020)

Ben S. Bernanke

Född 1953 i Augusta,
GA, USA. Distinguished
Senior Fellow,
Economic Studies, The
Brookings Institution,
Washington DC, USA.

Douglas W. Diamond

Född 1953 i Chicago,
IL, USA. Merton H.
Miller Distinguished
Service Professor of
Finance, University of
Chicago, Booth School
of Business, IL, USA.

Philip H. Dybvig

Född 1955 i Gainesville,
FL, USA. Boatmen's
Bankshares Professor
of Banking and Finance,
Washington University in
St. Louis, Olin Business
School, MO, USA.

LÄR DIG MER OM EKONOMIPRISET PÅ WWW.KVA.SE

Mer information om Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2022 finns på www.kva.se/ekonomipriset2022 och www.nobelprize.org. Här finns video och fördjupad information om priset och pristagarna.

Redaktion: Tommy Andersson, Tore Ellingsen, John Hassler och
Per Strömberg, Kommittén för priset i ekonomisk vetenskap till
Alfred Nobels minne, Kungl. Vetenskapsakademien; Anna Davour,
vetenskapsjournalist och Marianne Nordenlöw, redaktör, Kungl.
Vetenskapsakademien. **Grafisk design:** IVY Agency **Illustrationer:**
Johan Jarnestad/Infographics.se **Tryck:** Ätta45

Tryck och distribution har
möjliggjorts av

V O L V O

© Kungl. Vetenskapsakademien
Box 50005, 104 05 Stockholm
08-673 95 00, www.kva.se
Affischer kan beställas kostnadsfritt
på www.kva.se/nobelaffischer

Foto: Porträtt av Ben S. Bernanke: Paul Maritz/Brookings; Porträtt av Douglas W. Diamond: Joe Przytycki/Chicago Booth School of Business; Giger/Marketing; Porträtt av Philip H. Dybvig: Whitney Durrer/WUSTL